

Statistiska centralbyrån

Revisionsrapport – Årsredovisning 2016

Riksrevisionen har granskat Statistiska centralbyråns (SCB) årsredovisning, daterad 2017-02-20. Syftet har varit att bedöma om:

- årsredovisningen i allt väsentligt är upprättad i enlighet med gällande regelverk,
- den ger en rättvisande bild av det ekonomiska resultatet, finansiering och finansiella ställning,
- resultatredovisningen är förenlig med övriga delar, samt om
- ledningen efterlevt de föreskrifter som är tillämpliga för användning av anslag och inkomster, samt
- huruvida det framkommit något som tyder på att ledningen inte följt förordningen om intern styrning och kontroll i sin bedömning av intern styrning och kontroll.

Vi har införskaffat en förståelse av den interna styrningen och kontrollen som bedömts vara relevant för revisionen för att kunna utforma ändamålsenliga revisionsåtgärder. Vår förståelse av den interna kontrollen är därmed begränsad och syftar inte till att uttrycka en åsikt om effektiviteten i myndighetens interna styrning och kontroll. De punkter som framgår i revisionsrapporten är sådana iakttagelser som vi har identifierat under revisionen och som bedömts vara tillräckligt viktiga att rapportera till ledningen.

Riksrevisionen har avgivit en revisionsberättelse med modifiering. Vi har lämnat ett uttalande med reservation avseende ledningens efterlevnad av de föreskrifter som är tillämpliga för användning av anslag och inkomster, specifikt 5 § Avgiftsförordningen (1992:191), och vill fästa ledningens uppmärksamhet på nedanstående.

Riksrevisionen önskar information senast 2017-04-28 med anledning av våra iakttagelser i denna rapport.

SCB har inte uppnått målet full kostnadstäckning för två avgiftsområden

SCB bedriver verksamhet som finansieras med avgifter i enlighet med 4-5 och 15 §§ i förordning¹ (2016:822) med instruktion för Statistiska centralbyrån. Verksamheten ska enligt 5 § i Avgiftsförordningen (1992:191) bedrivas med full kostnadstäckning vilket innebär att avgifterna ska sättas så att den långsiktiga självkostnaden täcks inom ett eller några års sikt.

Enligt myndighetens regleringsbrev ska avgiftsverksamheten delas in i tre områden. Officiell statistik, Övriga uppdrag och Tjänsteexport.

I verksamheten Officiell statistik, där kunderna är andra statliga myndigheter, uppgår det ackumulerade underskottet vid utgången av 2016 till 48,4 mnkr. Detta motsvarar ca 37 % av årets intäkter på 129,2 mnkr. Årets resultat uppgick till -0,4 mnkr vilket då ökade på det ackumulerade underskottet något. Riksrevisionen bedömer att SCBs förutsättningar att hämta in det ackumulerade underskottet är beroende av kraftiga ökningarna i avgiftsuttag av andra statliga myndigheter alternativt omfattande nedskärningar av SCBs kostnader på området.

För Övriga uppdrag redovisar SCB vid utgången av 2016 ett ackumulerat överskott på 81,8 mnkr vilket utgör ca 26 % av årets intäkter på 314,3 mnkr. Årets resultat var -8,4 mnkr vilket minskade det ackumulerade överskottet från -90,1 mnkr till -81,8 mnkr. De största intäkterna i avgiftsområdet kommer från statliga myndigheter följt av kunder från privat sektor och kommuner och landsting. Riksrevisionen bedömer att det är av stor vikt att SCB löpande följer upp att det inte genereras nya överskott på området. Det är särskilt viktigt att överuttag inte sker från kunder i privat sektor. Riksrevisionen bedömer även att SCB bör följa upp och redovisa de satsningar som görs för att komma till rätta med överskottet och som beskrivs i årsredovisningen. I styrningen och uppföljningen är det centralt att säkerställa att offentliga kunder och privata kunder hanteras likvärdigt i termer av hur myndighetens satsningar genererar nytta för dem, både ekonomiskt och kvalitetsmässigt. Enligt uppgift arbetar SCB löpande för att säkerställa detta genom att göra en bedömning av de insatser som finansieras av överskottet från övriga uppdrag om dessa generellt gagnar den berörda kundgruppen. Specifika insatser riktade till en viss kundgrupp hanteras sedan inom kalkylerna/avtalen för dessa kunder. Genom enhetlig hantering av SCBs produktionskalkyler och särskilda satsningar för övriga uppdrag arbetar SCB för att offentliga kunder och privata kunder ska hanteras likvärdigt.

¹ Instruktionen uppdaterades under 2016 och före 2016-09-01 reglerades detta i 4, 4a och 24 §§ i förordning (2007:762) med instruktion för Statistiska centralbyrån

Riksrevisionen konstaterar att SCBs avgiftsområden Officiell statistik och Övriga uppdrag svårligen kommer uppnå det i 5 § Avgiftsförordningen reglerade ekonomiska målet på full kostnadstäckning inom några års sikt.

I årsredovisningen 2016 på sidorna 36-38 har SCB beskrivit bakgrunden till de ackumulerade resultaten och de hittills planerade åtgärderna för att uppnå målet på full kostnadstäckning. Riksrevisionen bedömer att det råder stor osäkerhet avseende tidshorizonten för när dessa åtgärder kan få full effekt och när full kostnadstäckning kommer vara uppnått.

Det bör även poängteras att SCB inte har brustit mot 25 a § Avgiftsförordningen (1992:191) om när förslag om disposition av över-/underskott ska anmälas till regeringen. SCB har även haft samråd med ESV om storleken på avgifterna enligt 7 § Avgiftsförordningen (1992:191).

Rekommendationer

Riksrevisionen rekommenderar SCB att vidareutveckla de planerade åtgärderna för att komma tillrätta med det ackumulerade underskottet inom området Officiell statistik. Om åtgärderna inte bedöms lösa det ackumulerade underskottet inom några års sikt rekommenderar vi att SCB överväger behovet av att hemställa till regeringen om hur det ekonomiska målet för avgiftsområdet Officiell statistik ska formuleras.

Riksrevisionen rekommenderar SCB att löpande följa upp samt redovisa hur de planerade satsningarna inom området Övriga uppdrag minskar det ackumulerade överskottet.

Riksrevisionen rekommenderar även SCB att löpande följa upp samt redovisa hur de planerade satsningarna inom området Övriga uppdrag påverkar offentliga respektive privata kunder.

Ansvarig revisor Christopher Grahl har beslutat i detta ärende. Uppdragsledare Klara Soma har varit föredragande.

Christopher Grahl

Klara Soma

Kopia för kännedom:

Regeringen

Finansdepartementet

Finansdepartementet, budgetavdelningen